

Nåledryss og holdbarhet av juletrær

Av Jan-Ole Skage, Annhild Engevik, Berit Skoglund Skåtøy og Bernt-Håvard Øyen

Juletreet skal først og fremst være til fryd for øyet, men juletrær som drysser, tørker ut eller taper glans og farge har vi liten glede av. Nåledryss er gjerne hovedårsaken til at juletreet kastes ut – før jula er omme.

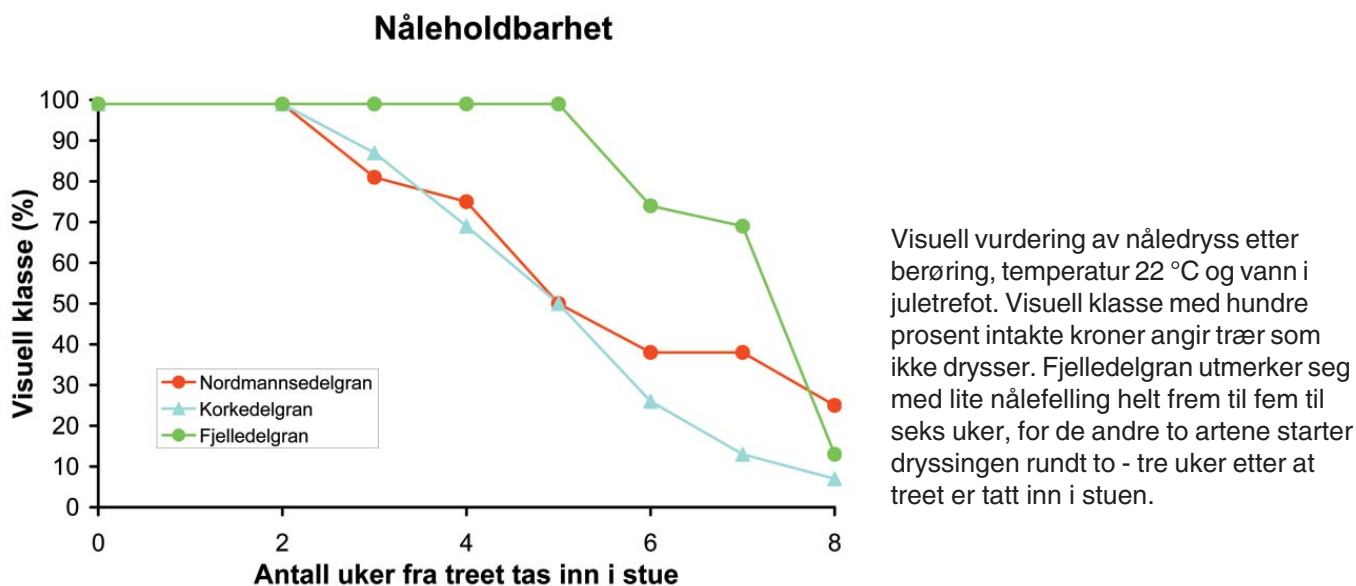
Trær som ikke drysser er viktig for mange forbrukere, og flere synes å være villig til å betale en god del for et holdbart tre. Dette har bidratt til at salget av edelgran har økt på bekostning av gran de senere år. Både edelgran og furu er i utgangspunktet mer nålefaste enn vanlig gran, men flere forhold enn treslag har betydning. Behandlingen av treet fra det hugges i feltet og til det kommer i hus er også sentralt. Juletrær bør være ferskvare, generelt anbefales ikke trær som er lagret ut over 1 måned. God beskyttelse mot uttørking ved transport er også viktig for et best mulig utgangspunkt. Behandlingen treet får innomhus synes imidlertid å være mest sentralt for å unngå mye dryssing.

Skogforsk har gjennomført en enkel laboratorieundersøkelse av edelgranarters evne til å beholde nåler under forskjellige temperaturer i rommet med og uten vann i juletrefooten. Det ble undersøkt nåledryss, nåleglans, nålefarge og vanntap i nålene i tre arter; fjelledelgran, nordmannsedelgran og korkedelgran. Alle juletrærne ble dyrket frem i Bergensområdet og hogget henholdsvis 20. november og 10. desember. Juletrærne ble lagret ute i skogen frem til 19. desember og akklimatisert i to dager i kjellertemperatur. Den 21. desember ble juletrærne satt på fot og tatt inn i stuetemperatur.

Laboratorieforsøk med fjelledelgran, lille julaften.
Foto: Åge Østgård

De første to ukene var det ikke nålefall (se figuren). Etter tre uker ser man at korkedelgran og nordmannsedelgran mister en god del nåler, mens fjelledelgran er nålefast helt frem til 6-7 uker. Resultatene angir at alle de tre undersøkte treslagene har god nålefasthet ved moderat stuetemperatur, men at fjelledelgran har de klart beste holdbarhets-egenskaper. For de trærne som ikke fikk vann i juletrefooten var det slik at nåledryssingen stoppet opp, men samtidig mistet nålene glans og farge. Metoden kan således ikke anbefales.

De fleste holdbarhetsforsøk for juletrær angir at god vanntilførsel og stabile omgivelser er suksessfaktorer. Følger man anvisningen under, kan man få langvarig glede av et vakkert tre:

Ved kjøp av juletreet er det viktig at treet er ferskt og fritt for sykdommer. Treet skal ha en frisk grønn eller grønnblå nålefarge, fin nåleglans og være nålefast. Ved å støte stammen mot bakken vil en kunne oppdage hvorvidt treet drysser. Oppbevar treet ute, men på en lun plass som ikke er utsatt for vind. Før treet tas inn i stuen bør det akklimatiseres i 2-3 dager i garasje/kjeller. Treet bør så få en gradvis tilvenning til varmen i stuen, spesielt hvis det er frost og kaldt vær. Når treet er tint opp sages det av en 2-3 cm tykk skive nederst på stammen. Ettersom livsfunksjonene blir virksomme når temperaturen kommer over 5-6 °C vil forsvarsmekanismene til treet raskt bli aktivisert. Treet sender kvaer ned mot såret for å lege skaden, og dermed stenges ledningsvevet. I det friske snittet er porene åpne, så sørg derfor for at snittflaten raskt dyppes i varmt springvann, ca. 60 °C. Det varme vannet vil kunne løse harpiksstoffer i kvaen. Med ledningsvevet intakt kan treets

vannopptak være virksomt i lang tid. Nå kan treet settes i juletre fot med vannbeholder. Det er viktig at treet alltid har tilgang på friskt vann. Går vannbeholderen tom vil vanntransporten til greiner og nålene stoppe opp, nålene tørker ut og mister raskt sin glans og farge. Etter en tid vil treet drysse.

Følg denne enkle huskelisten:

- Ta aldri treet direkte fra kulden og inn i en varm stue, sørg for gradvis tilvenning til inneforhold.
- Ikke plasser treet for nærme varmeovn. Anbefalt temperatur ca. 22-24 °C, helst lavere.
- Stell juletreet som en snittblomst, sørg for god vanntilgang.

Lurer du på hva slags juletre du skal velge i år? Faktabasen på Skogforsks hjemmeside www.skogforsk.no gir deg noen råd og vink.

Kontakt forfatterne:

jan-ole.skage@skogforsk.no

bernt-havard.oyen@skogforsk.no

berit.skatoy@skogforsk.no